

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Administracji Publicznej

DD

WPLYNEŁO	
Urząd Gminy Żabia Wola	
2021 -12- 20	
ilość załączników	
podpis	
nr z rejestru	0016438.2021/P

KAP.411.001.07.2021

Pan
Piotr Rybka
Wójt Gminy Żabia Wola
ul. Główna 3
96-321 Żabia Wola

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

R/21/001 – Wywiązanie się przez wybrane gminy województwa mazowieckiego z niektórych obowiązków wprowadzonych ustawą o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

II. Ocena ogólna⁶ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wywiązywanie się przez Gminę Żabia Wola z niektórych obowiązków wprowadzonych ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Wójt terminowo wyznaczył Zespół do spraw dostępności (dalej: Zespół), którego przewodniczącym był Koordynator do spraw dostępności⁷ (dalej: Koordynator). Zgodnie z wymogami uzd, dane kontaktowe Koordynatora zostały opublikowane na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Żabia Wola (dalej: BIP). Przygotowany przez Koordynatora Plan działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności Urzędu Gminy Żabia Wola osobom ze szczególnymi potrzebami na lata 2020-2021 (dalej: Plan działania), zawierał elementy wymagane uzd, został zatwierdzony przez Wójta i był wdrażany.

Sporządzony przez Koordynatora i podpisany przez Wójta Raport o stanie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (dalej: Raport), zawierał rzetelne informacje wskazane w uzd i został terminowo przekazany do właściwego miejscowo wojewody, w formie pisemnej.

Od 1 października 2021 r. Wójt wyznaczył nowy Zespół do spraw dostępności⁸ składający się m.in. z: Koordynatora do spraw dostępności architektonicznej, Koordynatora do spraw dostępności cyfrowej oraz Koordynatora do spraw dostępności informacyjno-komunikacyjnej. Dane osób pełniących funkcje poszczególnych Koordynatorów zostały opublikowane na stronie BIP.

Na obniżenie oceny pozytywnej nie wpłynęły stwierdzone nieprawidłowości polegające na opublikowaniu na stronie BIP Planu działania po upływie dziewięciu miesięcy, a Raportu o stanie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami po prawie siedmiu miesiącach, od zatwierdzenia tych dokumentów przez Wójta, co w ocenie NIK było działaniem nierzetelnym.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Wyznaczenie koordynatora do spraw dostępności i realizacja zadań przez koordynatora oraz wywiązanie się z obowiązku raportowania o stanie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

Opis stanu
faktycznego

1. Zgodnie z art. 14 ust. 1 uzd, Wójt zarządzeniem Nr 96/2020 z 30 września 2020 r. wyznaczył Zespół do spraw dostępności w Urzędzie Gminy Żabia Wola w składzie: Koordynator do spraw dostępności – przewodniczący Zespołu oraz jeden członek Zespołu. Wyznaczenie Koordynatora nastąpiło w terminie określonym w art. 59 uzd. Dane Koordynatora zostały opublikowane w dniu 30 września 2020 r. na stronie BIP.

Na mocy zarządzenia Nr 96/2020 do zadań Zespołu należało: identyfikacja osób ze szczególnymi potrzebami; wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez Urząd; przygotowanie i koordynacja wdrożenia planu działania na rzecz poprawy dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z minimalnymi wymaganiami służącymi zapewnieniu dostępności, określonymi w art. 6 uzd; monitorowanie działalności w zakresie zapewnienia

⁶ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁷ Zarządzenie Nr 96/2020 Wójta Gminy Żabia Wola z dnia 30 września 2020 r.

⁸ Zarządzenie Nr 63/2021 Wójta Gminy Żabia Wola z dnia 23 lipca 2021 r.

efektywności obsługi niepełnosprawnych petentów poprzez opracowanie procedury obsługi osób z niepełnosprawnościami.

(akta kontroli str. 69-97)

4. W ramach działań Zespołu do spraw dostępności, w zakresie monitorowania oraz koordynowania działań na rzecz poprawy dostępności, w Urzędzie przeprowadzono analizę stanu obiektu pod względem dostosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami oraz analizę możliwości zapewnienia dostępności alternatywnej dla takich osób. Analizy te zostały udokumentowane w postaci sprawozdania z zadania audytowego, przeprowadzonego w Urzędzie w zakresie oceny stopnia zapewnienia dostępności w Urzędzie. W sprawozdaniu z audytu przeprowadzonego w ramach analizy dostępności, zalecono m.in. czynności służące poprawie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami w Urzędzie Gminy. Oględziny budynków należących do Urzędu wykazały, że do dnia zakończenia kontroli NIK (26 listopada 2021 r.) nie została wdrożona część zaleceń audytowych dotyczących m.in.: eliminacji barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków (windy, schody, korytarze, ciągi piesze w budynku) dla osób z ograniczoną możliwością poruszania się, a także dla osób niedowidzących; instalacji urządzeń lub zastosowania takich rozwiązań, które umożliwiłyby dostęp osobom ze szczególnymi potrzebami do wszystkich pomieszczeń Urzędu (z wyjątkiem pomieszczeń technicznych); zapewnienia osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji w sytuacji zagrożenia; podjęcia działań zmierzających do zapewnienia dostępności informacyjno-komunikacyjnej (tj. instalacji urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących lub innych urządzeń, w szczególności pętli indukcyjnych, wspomagających możliwość słyszenia.

Wójt wyjaśnił, że Zespół ds. dostępności podejmuje działania w ramach posiadanych przez Urząd środków w oparciu o wskazane rekomendacje i zalecenia z przeprowadzonego zadania audytowego; niniejsze rekomendacje stanowiły punkt wyjścia do dalszych analiz, zarówno dotyczących samych rozwiązań funkcjonalnych, jak i kosztów związanych z tego rodzaju działaniami.

Dotychczas, w tym roku, w celu utrzymania na wysokim poziomie warunków bezpieczeństwa, w budynku przy ul. Wiejskiej w którym znajduje się Punkt Oczekiwania Osób Niepełnosprawnych, została wyremontowana przed wejściem głównym od strony ul. Warszawskiej: posadzka podjazdu dla niepełnosprawnych i schodów zewnętrznych (wymiana posadzki wraz z podbudową), wymieniono na nowe ze stali nierdzewnej: balustrady wraz z pochwytami oraz całą konstrukcję zadaszenia schodów oraz wymiana pokrycia zadaszenia przezroczystymi, komorowymi płytami z pleksiglasu. Od strony ul. Wiejskiej została poddana konserwacji konstrukcja pełnego zadaszenia podjazdu dla niepełnosprawnych i schodów zewnętrznych oraz pokrycie zadaszenia z przezroczystych, komorowych płyt z pleksiglasu. Gmina Żabia Wola jest aktualnie na etapie opracowywania wizualnej prezentacji rozkładu pomieszczeń w budynkach urzędu. Miejsca przeznaczone do obsługi osób ze szczególnymi potrzebami oraz toaletą będą oznakowane przy pomocy przymocowanych prostopadle do ścian tablic informacyjnych widocznych z głębi korytarzy. Termin wdrożenia luty 2022.

(akta kontroli str. 50-60, 114-116, 119-123)

5. Odnośnie wsparcia osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępu do informacji zamieszczanych na stronie internetowej Urzędu oraz BIP, Wójt podał, że Biuletyn Informacji Publicznej Gminy Żabia Wola został zaprojektowany zgodnie ze standardem WCAG 2.1 tak, aby był możliwy do obsłużenia dla jak najszerszej grupy użytkowników, niezależnie od używanej technologii, oprogramowania lub posiadanej dysfunkcji. Certyfikat dostępności "Jednostka bez barier" przyznany w następstwie

Raport został przekazany do właściwego miejscowo wojewody w dniu 29 marca 2021 r., tj. w terminie określonym w art. 58 uzd. Dokumentu nie przesłano za pośrednictwem portalu sprawozdawczego Głównego Urzędu Statystycznego, lecz w wersji papierowej. Raport zawierał informacje zgodne z wymogami art. 11 ust. 2 uzd, tj. m.in.: informacje w zakresie spełniania przez dany podmiot, w ramach prowadzonej działalności, minimalnych wymagań, o których mowa w art. 6 uzd.

Raport został opublikowany na stronie BIP w trakcie kontroli NIK w dniu 25 października 2021 r., tj. po upływie prawie siedmiu miesięcy od jego zatwierdzenia przez Wójta, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W Raporcie podano m.in., że w budynku Urzędu:

- w zakresie dostępności architektonicznej:
  - w części budynków Urzędu Gminy nie zapewniono wolnych przestrzeni od barier pionowych, nie zastosowano rozwiązań architektonicznych, środków technicznych, ani nie zainstalowano urządzeń, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń (z wyłączeniem pomieszczeń technicznych), w części budynków nie zapewniono również informacji na temat rozkładu pomieszczeń, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy, jak też nie zapewniono osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub uratowania w inny sposób;
  - umożliwiono wstęp do budynku osobie korzystającej z psa asystującego;
- w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej odnoszącej się do zapewniania osobom ze szczególnymi potrzebami obsługi z wykorzystaniem środków wspierających komunikację:
  - umożliwiono kontakt telefoniczny, korespondencyjny oraz przesyłanie faksów;
  - nie zapewniono: komunikacji audiowizualnej, w tym z wykorzystaniem komunikatorów internetowych, wykorzystania tłumaczenia języka migowego przez strony internetowe/lub tłumaczenia online, pomocy tłumaczenia języka migowego – kontakt osobisty, kontaktu z pomocą tłumacza-przewodnika (kontakt osobisty). Ponadto, nie posiadano urządzeń/środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, takich jak pętle indukcyjne, systemy FM, systemy na podczerwień, czy Bluetooth.

Ogłędziny wykazały, że Raport zawierał informacje zgodne ze stanem faktycznym.

Odnosnie działań podjętych przez Gminę w kierunku poprawy dostępności w Urzędzie Wójt wyjaśnił, że *w pierwszym półroczu Gmina Żabia Wola planuje zakup i montaż urządzeń wspomagających słyszenie. Dostosowanie budynku z uwagi na zauważone w czasie ogłędzin stwierdzone sporadyczne bariery poziome, które wymagają zniwelowania (np. próg w drzwiach do Referatu Finansowo-Podatkowego wysokości 3cm) w obrębie miejsc, w których mogą poruszać się osoby niepełnosprawne ruchowo, przewidziane zostanie w planach finansowych na przyszły 2022 rok i zrealizowane zostaną w przyszłym roku.*

Kwestie montażu takich urządzeń jak np.: sygnalizatorów głosowych i dotykowych informujących o rozkładzie pomieszczeń w budynkach Urzędu dostosowanych do obsługi osób niedowidzących i niedosłyszących (tj. m. in. brak pętli indukcyjnych, systemów FM lub innych urządzeń wspomagających słyszenie) również zostaną przewidziane w planach finansowych i zrealizowane w przyszłym 2022 roku.

W budynku Gminnego Ośrodka Zdrowia, została zainstalowana winda, dzięki której osoby niepełnosprawne i ze szczególnymi potrzebami mogą dostać się do instytucji.

Szczegółowe zasady ewakuacyjne osób niepełnosprawnych z obiektów Urzędu Gminy Żabia Wola zostały określone w Instrukcji Bezpieczeństwa

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Plan działania został opublikowany na stronie BIP dopiero 23 listopada 2021 r., tj. po upływie dziewięciu miesięcy od jego zatwierdzenia przez Wójta. Raport o stanie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami został opublikowany na stronie BIP 25 października 2021 r., tj. po prawie siedmiu miesiącach od jego zatwierdzenia przez Wójta i przekazania Raportu do właściwego miejscowo wojewody. W ocenie NIK było to działanie nierzetelne.

Wójt wyjaśnił, że zarówno Raport, jak też Plan działania, *po sporządzeniu nie zostały opublikowane. Powyższe jest wynikiem, iż po stronie jednostki zaszły istotne okoliczności wynikające z dezorganizacji pracy wprost związanej z nagłym pojawieniem się epidemii SARS Co-V2. Kolejno skutkowało to wysoką absencją pracowników i trudnościami w realizacji zadań w systemie zdalnym.*

Obecnie w urzędzie pracownicy byli mocno obciążeni pracą wykonując znaczną część zadań w zastępstwie kolegów, co przy małej wielkości urzędu stało się przeszkodą dla bieżących realizacji dynamicznego wzrostu ilości wpływającej korespondencji.

(akta kontroli str. 61-71, 117-123)

NIK zauważa, że obowiązek publikacji planu działania oraz raportu o stanie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami na stronie BIP wynika odpowiednio z art. 14 ust. 5 oraz art. 11 ust. 1 uzd. W opinii NIK, istotą publikacji jest rzetelne poinformowanie zainteresowanych o przyjęciu Planu działania i jego treści, a także podanie do publicznej wiadomości w formie Raportu, w jakim stopniu Urząd zapewnia dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnioskuje o niezwłoczne zamieszczenie na stronie BIP dokumentów, których opublikowanie jest wymagane przez uzd.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.